

COVID-19

Цифри і факти

47 797 щеплень проведено за минулий тиждень
(на 16,7% менше ніж попереднього тижня)

15 398 654 особи в Україні отримали дві дози вакцини від початку кампанії

■ Статистика захворюваності (09–15.12.2022)*

+1,7%

підтверджених випадків, усього (4 286 → 4 358)

-0,2%

підтверджених випадків серед дітей (463 → 462)

+25,0%

померлих, усього (56 → 70)

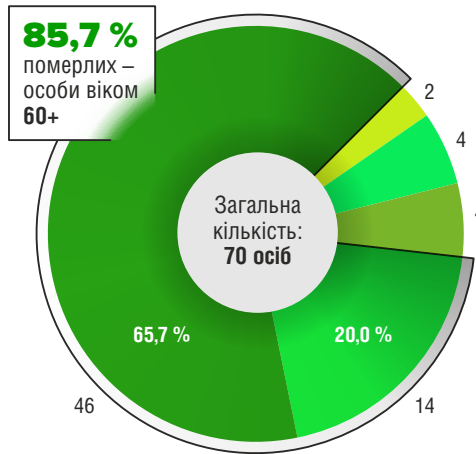
0

жодна дитина не померла

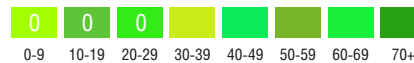
+14,0%

госпіталізовано (2 711 → 3 091)

■ Кількість померлих у вікових групах (09–15.12.2022)

Вікові групи (років)

■ Показники вакцинації

16 215 901 українець отримав хоча б одну дозу вакцини з початку вакцинальної кампанії

2 964 051 особа в Україні отримала першу бустерну дозу

185 935 осіб в Україні отримали другу бустерну дозу

35 495 осіб отримали додаткову дозу вакцини

Джерело: ЦГЗ МОЗ України

■ МОЗ України

Україна отримала 125 тисяч доз вакцини проти COVID-19 для щеплення дітей від 5 до 11 років. Це вакцина Comirnaty від Pfizer/BioNTech, розроблена спеціально для дітей цього віку. Вакцина пройшла дослідження, які підтвердили її ефективність та безпечність.

Первинна вакцинація складається з двох доз по 10 мкг. Між першою та другою має пройти 21 день.

■ Позиції професійних медичних асоціацій

Вакцинація осіб із запальними захворюваннями кишечника

У липневому випуску журналу «Гастроентерологія та гепатологія» (том 18, випуск 7) за 2022 рік опублікований огляд позицій профільних асоціацій щодо вакцинації осіб із запальними захворюваннями кишечника.

Висновок

Вакцини проти COVID-19 є безпечними та ефективними для людей із запальними захворюваннями кишечника (ЗЗК). Зокрема для тих, хто приймає імунomodифікуючу терапію. Рівень побічних ефектів, пов'язаних із вакцинацією, подібний до тих, про які повідомляють у загальній популяції. Після вакцинації запальні захворювання кишечника загострюються незначно. У переважній більшості пацієнтів із такими хворобами після вакцинування проти COVID-19 утворюються антитіла, незалежно від ліків, які вони приймають. Проте в пацієнтів із ЗЗК, які отримали мРНК-вакцини (як Pfizer-BioNTech та Moderna), показники захисних антитіл були вищі порівняно з тими, хто отримав аденовірусну векторну вакцину (як AstraZeneca).

Оскільки нижчі рівні антитіл виявили в літніх людей та пацієнтів, які отримували монотерапію анти-TNF і комбіновану терапію, тофацитиніб і системні кортикостероїди, для цих груп додаткова доза мРНК вакцини може бути найкориснішою.

Джерело: gastroenterologyandhepatology.net

0 800 60-20-19

З питаннями щодо COVID-19 – симптомів, тестування, вакцин і схем вакцинації, пунктів щеплення, COVID-сертифікатів – звертайтеся до контакт-центру МОЗ України

■ Компетентно

Зимовий період традиційно випробовує нас сезонними захворюваннями, які в поєднанні з COVID-19 роблять пандемічну ситуацію ще більш небезпечною. Самолікування може зашкодити здоров'ю, а особливо – невиправдане застосування антибіотиків, що не лікують вірусні інфекції. Також варто знати, які продукти і напої допоможуть підтримати організм, а які ні. **Про принципи харчування, яких варто дотримуватись тим, хто занедужав на коронавірус чи іншу гостру респіраторну вірусну інфекцію (ГРВІ), ми запитали у президента Асоціації дієтологів України, консультанта з громадського здоров'я МОЗ України Олега ШВЕЦЯ.**

Які продукти і напої допомагають організму долати вірусні інфекції, не перевантажують його і сприяють кращому самопочуттю?

– Варто одразу зауважити, що немає переконливих доказів існування диво-продуктів і напоїв, які можуть сприяти одужанню за лічені години або дні. А ось дотримання основних правил здорового харчування дозволяє скоротити тривалість нездужання, його важкість та зменшити потребу в ліках. На пацієнтів із респіраторними вірусними інфекціями цілком можна поширити рекомендації зі здорового харчування для дорослих, які можна знайти ось у цій публікації: [Basic Recommendations-1.pdf](#).

Якщо говорити про певні акценти під час захворювання, то традиційно рекомендуються фрукти, ягоди й овочі з високим вмістом вітаміну С (цитрусові, ківі, болгарський перець). Слід щодня споживати цільнозернові продукти, насіння, горіхи, яйця, м'ясо птиці, які постачають залізо, селен та цинк. Жирна морська риба, як відомо, є основним джерелом Омега-3 поліненасичених жирних кислот, що мають виражений протизапальний та імунотонізувальний вплив.

Чи є окремі зауваги щодо харчування під час захворювання з огляду на вік, зокрема для дітей та літніх людей?

– Загалом харчування дітей, підлітків та літніх людей під час застуди або для її профілактики не має кардинальних відмінностей. Єдине, що треба обов'язково взяти до уваги – люди похилого віку досить часто харчуються неоптимально. Внаслідок самотності, нестачі фінансів, обмежених можливостей купувати їжу або через поганий стан зубів може виникати досить значний дефіцит поживних речовин та втрата ваги. У таких випадках літні люди стають набагато вразливішими до інфекцій загалом і мають високий ризик їх важкого перебігу.

Які захворювання, пов'язані з нездоровим харчуванням, підвищують ризик респіраторних інфекцій та їх ускладнень?

– Це було досить очікуваним і підтвердилось наукою та практикою – люди з ожирінням, діабетом, серцево-судинними та імунodefіцитними станами були основними кандидатами на госпіталізацію з важким COVID-19. Зокрема, ожиріння та діабет

збільшують ризик ускладненого перебігу у п'ять разів. Слід пам'ятати, що в Україні 60 % дорослих мають зайву вагу, а серед них 25 % українців, які хворіють на ожиріння. Тому лікарі усіх спеціальностей повинні бути спроможними надати кваліфіковані, детальні та зрозумілі рекомендації щодо нормалізації маси тіла. Інфекційні захворювання у таких випадках треба використати як привід до інтервенцій із метою контролю неінфекційної патології – ожиріння, діабету, гіпертензії тощо.

Чи може здорове збалансоване харчування замінити захист від інфекцій, наприклад, вакцину проти COVID-19?

– Дотепер не отримано переконливих наукових даних щодо інших інтервенцій для запобігання захворюванню на COVID-19, його важким формам і смертності, які наближались би за ефективністю до вакцинації. Менше з тим, здорове збалансоване харчування, беззаперечно, є незамінною складовою профілактики та лікування будь-якого захворювання.

■ Світова практика

Норвегія

FDA дозволило оновлені ревакцинації проти COVID-19 для дітей віком від 6 місяців

91,3 % населення Норвегії після 18 років отримали дві дози вакцини.

Усі, хто перебуває в Норвегії, мають право на щеплення, незалежно від міграційного статусу. Особа, яка отримує медичні послуги в Норвегії, має право на перекладача. Забезпечити вакциною від коронавірусу мають муніципалітети. Щеплення безкоштовне й добровільне.

Норвезькі органи охорони здоров'я рекомендують пройти вакцинацію проти COVID-19 усім, кому виповнилося 16 років і хто не має протипоказань. Щеплення від коронавірусної інфекції рекомендують також вагітним.

Дітям і підліткам до 17 років пропонують щеплення від COVID-19. Дітям 5–11 років теж можуть зробити щеплення, але воно не входить до загальних рекомендацій Норвезького інституту громадського здоров'я. Рішення про вакцинацію дітей до 16 років приймають батьки.

Джерело: helsenorge.no

Польща

У Польщі стартує вакцинація проти COVID-19 дітей до 4 років.

Від 12 грудня в Польщі почали надавати електронні направлення на вакцинацію дітей від 6 місяців до 4 років. Щеплюватимуть вакциною від Pfizer.

Передбачено, що у первинній вакцинації будуть три дози. Перші дві вводять з інтервалом у три тижні, а третю дозу – принаймні через 8 тижнів після другої.

Урядове агентство стратегічних резервів у Польщі вже отримало вакцини проти COVID-19 для дітей цього віку. Замовили 504 тисячі доз, але кількість можуть збільшити за потреби.

Джерело: inpoland.net.pl

■ Новини науки

1. У нещодавньому дослідженні, опублікованому на сайті medRxiv*, вчені проаналізували вплив мультиморбідності та паління на думку вагітних щодо вакцинації проти COVID-19.

У сучасній медицині зростає кількість доказів, що вакцини проти COVID-19 безпечні та ефективні для вагітних. Однак жінки, які чекають дітей, досі мають великі сумніви щодо того, чи варто вакцинуватися. На їхнє рішення можуть впливати різні чинники. Зокрема, мультиморбідність — наявність кількох хронічних захворювань, а також куріння, вік, стать, расова чи етнічна приналежність.

Дослідники працювали з групою вагітних в Уельсі. Оцінили, як впливають на рішення про вакцинацію демографічні особливості, мультизахворюваність та куріння.

Дослідження продемонструвало, що жінки з депресією частіше робили щеплення, ніж ті, у кого її не було. Загалом, молодші, без численних захворювань, які курили або курять і живуть у бідних районах, були менш прихильними до вакцинації проти COVID-19. А вагітні з хронічними хворобами частіше вакцинувалися. Це підтверджує думку, що усунути сумніви щодо вакцинації допомагає індивідуальний підхід до певних груп населення.

Джерело: doi.org

2. Безпека та імуногенність двовалентної бустерної мРНК-1273.222, що містить Omicron BA.4/BA.5.

У дослідженні, опублікованому на сайті medRxiv*, група науковців оцінила дієвість та безпеку двовалентної мРНК-1273.222 вакцини проти COVID-19 та перевірила, як діють двовалентні вакцини — мРНК-1273.222 і мРНК-1273.214 — проти варіантів «Омікрону». Ці вакцини розроблені компанією Moderna.

Результати дослідження показали, що двовалентна мРНК-1273.222 вакцина не викликала питань щодо безпеки. Вона стимулювала значно вищий рівень антитіл проти варіантів «Омікрону» BA.4/BA.5, ніж оригінальна моновалентна вакцина мРНК-1273.

Вакцина мРНК-1273.222 також виявилася здатною до перехресної нейтралізації проти нових варіантів «Омікрону» BQ.1.1 і XBB.1.

Джерело: doi.org

* - medRxiv публікує результати наукових досліджень, які ще не були рецензовані експертами, і не повинні розглядатися як остаточні, що можуть бути використані для клінічної практики/прийняття рішень, пов'язаних зі здоров'ям, або розглядатися як доведений факт.

■ «Гарячі» запитання

Відповідає консультант з експертної підтримки вакцинації проти COVID-19 спільного зі Світовим банком проєкту МОЗ України, голова Національної технічної групи експертів з питань імунопрофілактики Федір ЛАПІЙ.

❓ Чи всім дітям віком від 12 років можна робити перше бустерне щеплення?

Так, за певних умов. В Україні дозволили вводити першу бустерну дозу вакцини проти COVID-19 усім дітям віком від 12 до 17 років, якщо в країні буде достатньо вакцини для груп ризику важкого перебігу хвороби.

Першу бустерну дозу дітям рекомендують вводити через 6 місяців після первинного курсу вакцинації. Якщо дитина отримала додаткову дозу вакцини за медичними показаннями, то бустер роблять через 3 місяці після неї.

❓ Чи є дослідження про вплив вакцинації проти COVID-19 на здатність народжувати дітей?

Так. Недавно були опубліковані результати досліджень (<https://doi.org/10.1016/j.vaccine.2022.09.019>) щодо впливу вакцин проти COVID-19 на фертильність. Учені проаналізували й підсумували 29 досліджень на цю тему. За їхніми висновками, немає наукових доказів, що вакцини проти COVID-19 порушують фертильність чоловіків чи жінок. А частота настання вагітності у вакцинованих та невакцинованих груп – не відрізняється.

■ Nota bene

- Рекомендуємо скористатись можливістю **отримати безоплатний доступ** для українських лікарів до платформи **UpToDate** – провідного глобального клінічного ресурсу доказової медицини.

Для цього слід зареєструватися за посиланням: uptodate.phc.org.ua

Детальніше про механізм реєстрації – на сайті Центру громадського здоров'я: phc.org.ua/uptodate

- Професійний курс із безпеки вакцин для медичних працівників українською мовою презентував офіс ВООЗ в Україні. Курс знайомить із основами фармаконагляду за вакцинами і буде корисним для молодших медичних працівників, акушерів, фахівців громадського здоров'я, фармацевтів, лікарів, спеціалістів програми імунізації та комунікаційників з питань безпеки вакцин.

Записатись на безкоштовний курс можна тут: openwho.org/courses